

به نایح خرد و نیر بخشنده مهربان

گزارش اقتصاد اسلامی ایران

سال ۱۳۹۴

پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس

دکتر مرتضی عزتی

عضو هیات علمی دانشگاه تربیت مدرس

۱۳۹۵

شناسنامه

عنوان: گزارش اقتصاد اسلامی ایران سال ۱۳۹۴

پدیدآورنده: دکتر مرتضی عزتی

ناشر: پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس

ویراستار: سید محمد حسن مصطفوی

سال نشر: ۱۳۹۵

نوع نشر: کاغذی و الکترونیکی

شمارگان: ۵۰۰ + ۱۰۰۰

طرح جلد: محمد نوروزی

شابک: 978-964-6230-55-2

فهرست برگه

- سرشناسه : عزتی، مرتضی، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور : گزارش اقتصاد اسلامی ایران سال ۱۳۹۴ / مرتضی عزتی؛
ویراستار سید محمدحسن مصطفوی.
مشخصات نشر : تهران: دانشگاه تربیت مدرس، پژوهشکده اقتصاد، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری : ۸۰ ص.: جدول، نمودار.
شابک : 978-964-6230-55-2
وضعیت فهرست نویسی : فیا
یادداشت : کتابنامه.
موضوع : اسلام و اقتصاد
موضوع : Islam -- Economic aspects :
موضوع : اقتصاد -- ایران
موضوع : Economics -- Iran :
موضوع : ایران -- اوضاع اقتصادی -- ۱۳۵۴ - ۱۳۹۴
موضوع : Iran -- Economic conditions -- 1975 - 2015 :
شناسه افزوده : مصطفوی، سیدمحمدحسن، ۱۳۳۵ -، ویراستار
شناسه افزوده : دانشگاه تربیت مدرس. پژوهشکده اقتصاد
رده بندی کنگره : ۱۳۹۵ گ۴/ع۴۲/۲/۲۳۰ BP
رده بندی دیویی : ۲۹۷/۴۸۳۳ :
شماره کتابشناسی ملی : ۴۲۷۸۹۸۱ :

فهرست مطالب.....	۵
مقدمه.....	۹
ویژگی‌های برجسته این گزارش.....	۱۰
محتوای گزارش.....	۱۰
بخش نخست: پایه‌های نظری و چارچوب تدوین شاخص اسلامی بودن اقتصاد.....	۱۳
۱-۱. پایه‌های نظری.....	۱۴
۱-۱-۱. پایه‌های اعتقادی اسلام.....	۱۴
۱-۱-۲. جایگاه این پایه‌ها در اقتصاد.....	۱۵
۱-۱-۳. پایه‌های اقتصاد در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.....	۱۸
۱-۱-۴. نظام اقتصادی اسلامی.....	۲۰
۱-۲. تدوین شاخص اسلامی بودن اقتصاد.....	۲۱
۱-۲-۱. مولفه‌های شاخص اسلامی بودن اقتصاد.....	۲۲
۱-۲-۲. شاخص اسلامی بودن اقتصاد.....	۲۳
۱-۲-۲-۱. تعریف متغیرهای شاخص اسلامی بودن اقتصاد.....	۲۳
۱-۲-۲-۲. تعیین داده‌های سازنده اندازه متغیرها و تعریف کارکردی آنها.....	۲۴
۱-۲-۲-۳. تعیین چگونگی ترکیب متغیرها.....	۲۵
۱-۲-۲-۴. گردآوری داده‌ها.....	۲۶
۱-۲-۲-۵. اندازه‌گیری شاخص.....	۲۶
۱-۲-۳. فرایند کار ساختن و اندازه‌گیری شاخص برپایه سنجش نظر متخصصان.....	۲۶
۱-۲-۳-۱. فرستادن پرسشنامه به اعضای پیوسته انجمن اقتصاد اسلامی.....	۲۷
۱-۲-۳-۲. پیگیری و دریافت پاسخ پرسشنامه.....	۲۷
۱-۲-۳-۳. ورود داده‌ها به نرم‌افزار.....	۲۷
۱-۲-۳-۴. میانگین‌گیری برای پاسخ هر پرسش در هر سال.....	۲۷
۱-۲-۳-۵. تبدیل پاسخ‌ها به گزاره‌های مثبت.....	۲۸
۱-۲-۳-۶. اندازه‌گیری شاخص هر مولفه.....	۲۸
۱-۲-۳-۷. تعیین سال پایه و ساختن شاخص سال پایه.....	۲۸

۲۸.....	۱-۲-۳-۸. تغییرهای درصدی سالانه شاخص.....
۲۸.....	۱-۲-۳-۹. میانگین‌گیری برای ساختن شاخص کل.....
۲۹.....	بخش دوم: شاخص‌های اسلامی بودن اقتصاد ایران بر پایه داده‌های کارکرد اقتصاد.....
۳۱.....	جدول ۱-۲. شاخص ترکیبی اسلامی بودن اقتصاد ایران (متغیرهای کارکرد).....
۳۳.....	جدول ۲-۲. عدالت اقتصادی.....
۳۶.....	جدول ۲-۳. تامین اجتماعی.....
۳۹.....	جدول ۲-۴. سلامت اقتصاد ایران.....
۴۲.....	جدول ۲-۵. قانون‌گرایی.....
۴۴.....	جدول ۲-۶. رشد و توان تولید.....
۴۶.....	جدول ۲-۷. شاخص رواج قرض الحسنه.....
	بخش سوم: شاخص‌های اسلامی بودن اقتصاد ایران بر پایه نظر سنجی از
۴۹.....	متخصصان اقتصاد اسلامی.....
	جدول ۳-۱. شاخص ترکیبی کل اسلامی بودن اقتصاد ایران بر پایه نظرسنجی از
۵۱.....	متخصصان اقتصاد اسلامی.....
	جدول ۳-۲. سلامت (نبود فساد) اقتصادی در ایران بر پایه نظرسنجی از متخصصان اقتصاد
۵۲.....	اسلامی.....
	جدول ۳-۳. پرداخت واجبات دینی در اقتصاد ایران بر پایه نظرسنجی از متخصصان
۵۳.....	اقتصاد اسلامی.....
	جدول ۳-۴. کوشش مردم برای کسب درآمد حلال در اقتصاد ایران بر پایه نظرسنجی از
۵۴.....	متخصصان اقتصاد اسلامی.....
	جدول ۳-۵. پرهیز مردم از ربا در اقتصاد ایران بر پایه نظرسنجی از متخصصان اقتصاد اسلامی.....
	جدول ۳-۶. سازگاری زیرنظام‌های اقتصادی ایران با اقتصاد اسلامی بر پایه نظرسنجی از
۵۶.....	متخصصان اقتصاد اسلامی.....
	جدول ۳-۷. اسلامی بودن کلیت اقتصاد کشور بر پایه نظرسنجی از متخصصان اقتصاد اسلامی.....
۵۹.....	بخش چهارم: ارزیابی اسلامی سازی اقتصاد با نگاه به قانون‌گذاری.....
۶۰.....	۴-۱. روش انتخاب قانون‌های مهم.....
۶۱.....	۴-۲. قانون‌های مهم اقتصادی مصوب مجلس شورای اسلامی.....
۶۱.....	۴-۱. تعداد کل قانون‌ها و قانون‌های مهم اقتصادی.....

جدول ۲-۴. قانون‌های مهم مصوب مجلس شورای اسلامی در زمینه عدالت.....	۶۲
جدول ۳-۴. قانون‌های مهم مصوب مجلس شورای اسلامی در زمینه تأمین اجتماعی.....	۶۲
جدول ۴-۴. قانون‌های مهم مصوب مجلس شورای اسلامی در زمینه سلامت اقتصادی و نبود تباهی (فساد).....	۶۳
جدول ۵-۴. قانون‌های مهم مصوب مجلس شورای اسلامی در زمینه قانون‌گرایی.....	۶۴
جدول ۶-۴. قانون‌های مهم مصوب مجلس شورای اسلامی در زمینه رشد و توان تولید.....	۶۴
جدول ۷-۴. قانون‌های مهم مصوب مجلس شورای اسلامی در زمینه رعایت آموزه‌های اسلامی..	۶۶
۳-۴. مقایسه قانون‌های مهم اقتصادی در زمینه هر یک از ۶ مولفه اسلامی بودن اقتصاد.....	۶۷
جدول ۸-۴. تعداد قانون‌های مهم اقتصادی در زمینه هر یک از ۶ مولفه اسلامی بودن اقتصاد.....	۶۷
پیوست‌ها	۶۹
پیوست ۱: اشاره روش‌شناسی.....	۷۰
۱. پایه‌های روش‌شناسی شاخص.....	۷۱
۲. تعیین مولفه‌های شاخص.....	۷۱
۳. تعریف کارکردی متغیرها.....	۷۲
۴. تعیین داده‌های سازنده اندازه متغیرها و تعریف کارکردی آنها.....	۷۲
۵. تعیین چگونگی ترکیب متغیرها.....	۷۳
الف. روش‌های ترکیب پارامتری.....	۷۳
ب. روش ترکیب ناپارامتری.....	۷۴
۶. گردآوری داده‌ها.....	۷۵
۷. اندازه‌گیری شاخص.....	۷۵
پیوست ۲. منبع داده‌ها.....	۷۶
پیوست ۳. پرسشنامه نظر سنجی از متخصصان اقتصاد اسلامی.....	۷۷